

ВИСНОВОК

про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації Злобіна Олександра Олександровича на тему «Психопатологічні особливості судинних деменцій при різній локалізації вогнищ ураження головного мозку» на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 222 – Медицина

1. Обґрунтування вибору теми дослідження та її зв'язок із планами наукових робіт університету.

Деменція – є гостро актуальною проблемою сьогодення. Досить сказати, що зараз світова популяція хворих на деменцію налічує близько 50 млн. осіб і продовжує стрімко збільшуватись. При цьому, судинна деменція (СД) посідає друге місце за чисельністю хворих після деменції альцгеймерівського типу і також має стійку тенденцію до зростання.

Судинна деменція, проявляє себе широким спектром супутньої нейропсихіатричної симптоматики. Незважаючи на очевидну залежність психопатологічних наслідків від локалізації судинних уражень, зв'язок між особливостями мозкових ушкоджень, що стали причиною судинної деменції, і відповідними патологічними проявами залишається вивченим недостатньо.

Лікування судинної деменції є складним, має бути індивідуалізованим, фармакологічні методи корекції у літніх людей слід застосовувати дуже обережно. Психотропні препарати частіше застосовуються при конкретних психопатологічних симптомах, мають неоднозначну ефективність, їх побічні ефекти часто призводять до важких соматичних наслідків і можуть поглиблювати когнітивний дефіцит. Тому розробка інших терапевтичних підходів, у тому числі моделі психотерапевтичного супроводу, запропонована дослідником, є дуже важливою для адаптації пацієнтів цієї категорії до свого складного становища і піднесення якості їхнього життя.

Отже, актуальним завданням сучасної психоневрології є визначення характерних сполучень нейропсихіатричної симптоматики, специфічних для ушкоджень ГМ різної локалізації і формування, адекватних цій патології диференційованих терапевтично-реабілітаційних заходів.

Мета роботи: Розробити модель персоналізованого психотерапевтичного супроводу хворих на судинну деменцію на основі визначення сталих комплексів психопатологічної симптоматики, притаманних представникам цього контингенту з різною локалізацією вогнищ ураження (ЛВУ) головного мозку (ГМ).

Задачі дослідження:

1. Дослідити особливості когнітивних функцій хворих із СД з різною ЛВУ ГМ.
2. Виявити представленість психопатологічної симптоматики у пацієнтів з СД при різній ЛВУ ГМ.
3. Визначити кореляційні зв'язки психопатології у осіб із СД з різною ЛВУ ГМ.
4. Виявити сталі комплекси нейропсихіатричної симптоматики, притаманної особам із СД з різною ЛВУ ГМ.
5. Розробити модель психотерапевтичного супроводу у осіб із СД з різною ЛВУ ГМ на основі таргетного симптомокомплекс-орієнтованого підходу.

Об'єкт дослідження: психопатологічні особливості осіб із СД при різній ЛВУ ГМ.

Предмет дослідження: особливості когнітивних функцій, представленість психопатологічної симптоматики, кореляційні зв'язки психопатології у осіб із СД з різною ЛВУ ГМ.

Методи дослідження: анамнестичний, катamnестичний, клініко-психопатологічний, психометричний, нейровізуалізаційний, клініко-статистичний. Роботу виконано відповідно до НДР кафедри неврології, психіатрії, наркології та медичної психології Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна (номер держреєстрації 0120U105473).

2. Формулювання наукового завдання, нове вирішення якого отримано в дисертації.

Дисертацію Злобіна Олександра Олександровича присвячено розв'язанню актуальної наукової задачі – розробці моделі психотерапевтичного супроводу у осіб із СД з різною ЛВУ ГМ.

3. Наукові положення, розроблені особисто дисертантом, та їх новизна.

Наукова новизна результатів дослідження, отриманих особисто здобувачем, полягає у наступному:

1) *вперше* визначено кореляційні зв'язки психопатології у осіб із СД з різною ЛВУ ГМ, що вперше дозволило виявити наявність сталих симптомокомплексів, притаманних особам із встановленою ЛВУ ГМ.

2) *отримали подальший розвиток* вчення про особливості психопатологічної симптоматики у пацієнтів з СД при різній ЛВУ ГМ, що дозволило розширити уявлення щодо семіотики органічних розладів з конкретною локалізацією;

3) *удосконалено* вивчення особливостей доменів когнітивного функціонування у хворих із СД з різною ЛВУ ГМ, що в перспективі уможливило створення персоналізованих стратегій реабілітації, направлених на відновлення ушкоджених функцій у хворих із СД з різною ЛВУ ГМ;

4. Обґрунтованість і достовірність наукових положень, висновків і рекомендацій, які захищаються.

Обґрунтованість та достовірність наукових положень, результатів і висновків дисертації забезпечена проведенням аналізом даних наукової літератури за темою дослідження, постановкою конгруентних меті задачі, підбором адекватних методів дослідження. Самостійно проведено обстеження контингентів, проаналізовано та інтерпретовано отримані дані, написано наукові праці, написано текст дисертації..

5. Рівень теоретичної підготовки здобувача, його особистий внесок у вирішення конкретного наукового завдання. Рівень обізнаності здобувача з результатами наукових досліджень інших учених.

У процесі виконання наукових досліджень здобувач продемонстрував високий рівень теоретичної підготовки у галузі психіатрії, медичної психології, психотерапії. Здобувач на високому рівні володіє методиками психіатричного огляду та обстеження.

Для вирішення наукового завдання здобувачем було обстежено значний контингент хворих із СД з різною ЛВУ ГМ, виявлено особливості психопатологічної симптоматики у даних осіб. Одержані результати були порівняні із результатами вчених, що проводили дослідження схожої тематики. На основі аналізу досліджень інших учених здобувачем було написано огляд літератури.

6. Наукове та практичне значення роботи.

Досліджено особливості когнітивних функцій хворих із СД з різною ЛВУ ГМ, що дозволяє прогнозувати рівень когнітивного зниження у осіб з ураженням відповідної частини ГМ.

Визначення сталих комплексів нейропсихіатричної симптоматики, притаманної особам із СД з різною ЛВУ ГМ уможливило створення таргетного симптомокомплекс-орієнтованого підходу для впровадження більш персоналізованого психотерапевтичного супроводу осіб із СД з різною ЛВУ ГМ.

Розроблено модель психотерапевтичного супроводу у осіб із СД з різною ЛВУ ГМ, що дозволяє підвищити ефективність лікування осіб із СД з різною ЛВУ ГМ, і, таким чином, покращити якість життя таких пацієнтів.

7. Використання результатів роботи.

Теоретичні та практичні результати дисертаційних досліджень реалізовані у ДУ «Інститут неврології, психіатрії та наркології НАМН України» (акт впровадження від 06.08.2020.), Харківській клінічній лікарні на залізничному транспорті № 1 Філії «Центр охорони здоров'я» АТ «Укрзалізниця» (акт впровадження від 05.11.2020.), Приватному підприємстві «Нейрон» (акт впровадження від 27.11.2020.), Харківській клінічній лікарні на залізничному транспорті № 2 Філії «Центр охорони здоров'я» АТ «Укрзалізниця» (акт впровадження від 06.09.2021.), КНП «Обласний клінічний заклад з надання психіатричної допомоги» Запорізької обласної ради (акт впровадження від 11.10.2021.), КНП Луганської обласної ради «Центр психічного здоров'я» (м. Северодонецьк) (акт впровадження від 18.01.2021.), КНП «Клінічна лікарня «Психіатрія»» виконавчого органу Київської міської ради Київської міської державної адміністрації (акт впровадження від 02.02.2021.), КП «Обласний заклад з надання психіатричної допомоги Полтавської обласної ради» (акт впровадження від 13.12.2020.), КНП «Обласний клінічний центр нейрохірургії та неврології» (акт впровадження від 16.09.2021.), застосовуються у навчальному процесі Запорізького державного медичного університету (акт впровадження від 08.04.2021.) та Черноморського національного університету імені Петра Могили (акт впровадження від 09.11.2021.).

8. Повнота викладу матеріалів дисертації в публікаціях та особистий внесок здобувача в публікації.

Основні положення дисертації опубліковані у 9 публікаціях, з яких 4 фахових статей відповідно до «Переліку» МОН України (1 у наукометричних та міжнародних виданнях), та 5 тез доповідей у матеріалах науково-практичних конференцій.

Стаття у іноземному журналі, включеному до наукометричних баз:

1. Zlobin O.O. Psychotherapeutic support for persons with vascular dementia suffering from non-cognitive psychopathological symptoms of non-psychotic level. *Jornal of Education, Health and Sport*. 2020; 10 (3): 98-107. eISSN 2391-8306. DOI <http://dx.doi.org/10.12775/JEHS.2020.10.03.009> (Особистий внесок здобувача: формування дизайну дослідження, обстеження контингентів, аналіз та статистична обробка результатів, написання тексту статті, підготовка та подання до друку).

Стаття у фахових журналах, рекомендованих ДАК України:

1. Злобін О. О. Психопатологічні особливості судинних деменцій при різній локалізації вогнищ уражень головного мозку // *Психіатрія, неврологія та медична психологія*. 2020. № 14. с. 33-39 <https://doi.org/10.26565/2312-5675-2020-14-04> (Особистий внесок здобувача: формування дизайну дослідження, обстеження

контингентів, аналіз та статистична обробка результатів, написання тексту статті, підготовка та подання до друку).

2. Злобін О. О. Сталі комплекси нейропсихіатричної симптоматики, притаманні хворим з судинною деменцією з різною ЛВУ головного мозку // Український вісник психоневрології. 2020. Т. 28. №3 (104). с. 44-50. DOI: <https://doi.org/10.36927/2079-0325-V28-is3-2020-7> (Особистий внесок здобувача: формування дизайну дослідження, обстеження контингентів, аналіз та статистична обробка результатів, написання тексту статті, підготовка та подання до друку).

3. Лінський І. В., Злобін О. О. Особливості когнітивних функцій хворих із судинною деменцією з різною локалізацією вогнищ ураження головного мозку // DOI: <https://doi.org/10.36927/2079-0325-V29-is2-2021-4> (Особистий внесок здобувача: формування дизайну дослідження, обстеження контингентів, аналіз та статистична обробка результатів, написання тексту статті, підготовка та подання до друку).

Наукові праці, які засвідчують апробацію матеріалів дисертації:

1. Злобін О. О. Поширеність і частота зустрічаємості психопатологічної симптоматики у осіб із судинною деменцією – мат. наук.-практ. конф. Довженківські читання, м. Харків, 2020. (Особистий внесок здобувача: формування дизайну дослідження, обстеження контингентів, аналіз та статистична обробка результатів, написання тексту статті, підготовка та подання до друку);

2. Злобін О. О. Гендерні відмінності у психопатології пацієнтів із судинною деменцією – мат. наук.-практ. конф. «ГЕНДЕР. ЕКОЛОГІЯ. ЗДОРОВ'Я», Харків, 2021. (Особистий внесок здобувача: формування дизайну дослідження, обстеження контингентів, аналіз та статистична обробка результатів, написання тексту статті, підготовка та подання до друку).

3. Злобін О.О. Інтенсивність психопатологічних проявів СД в залежності від зони ураження головного мозку» / О. О. Злобін // «Новини і перспективи медичної науки», м. Дніпро, 2021 (Особистий внесок здобувача: формування дизайну дослідження, обстеження контингентів, аналіз та статистична обробка результатів, написання тексту статті, підготовка та подання до друку);

4. Злобін О.О. Покращення функціонування у пацієнтів із судинною деменцією з нейропсихіатричними симптомами / О. О. Злобін // «Сучасні аспекти медицини і фармації – 2021», м. Запоріжжя, 2021 (Особистий внесок здобувача: формування дизайну дослідження, обстеження контингентів, аналіз та статистична обробка результатів, написання тексту статті, підготовка та подання до друку);

5. Zlobin O.O. Improving mental functions in persons with vascular dementia suffering from psychopathological symptoms – мат. наук.-практ. конф. «International Scientific Transhumanist Congress OVERMAN», Київ, 2021 (Особистий внесок здобувача: формування дизайну дослідження, обстеження контингентів, аналіз та

статистична обробка результатів, написання тексту статті, підготовка та подання до друку).

Результати дисертаційної роботи повністю відображено в публікаціях.

На підставі вивчення тексту дисертації здобувача, наукових праць здобувача та Протоколу контролю оригінальності (перевірку наявності текстових запозичень виконано в антиплагіатній інтернет-системі Strikeplagiarism.com) встановлено, що дисертаційна робота виконана самостійно, текст дисертації не містить плагіату, а дисертація відповідає вимогам академічної доброчесності.

9. Апробація матеріалів дисертації.

Основні положення роботи доповідалися та обговорювалися на засіданнях кафедри неврології, психіатрії, наркології та медичної психології Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна, засіданнях науково-практичних товариств психіатрів, неврологів, а також науково-практичних конференціях: науково-практичній конференції «Довженківські читання» (м. Харків, 11-12 травня 2020); Всеукраїнській конференції молодих вчених та студентів з міжнародною участю «Сучасні аспекти медицини і фармації – 2021» (м. Запоріжжя, 15-16.04.2021); науково-практичній конференції «ГЕНДЕР. ЕКОЛОГІЯ. ЗДОРОВ'Я» (Харків, 22-23.04.2021); науково-практичній конференції з міжнародною участю «International Scientific Transhumanist Congress OVERMAN» (Київ, 23.04.2021); науково-практичній конференції молодих вчених та студентів «Медична психологія 15.0: аспекти практичної діяльності» (Київ, 23-24.04.2021).

10. Оцінка мови та стилю дисертації.

Дисертація є цілісною роботою, написаною науковим стилем мовлення з коректним застосуванням сучасної наукової термінології. Стель викладення матеріалів дисертації є доступним для сприйняття. Результати досліджень викладені логічно й послідовно. Зміст, структура, оформлення дисертації та кількість публікацій відповідають вимогам «Тимчасового порядку присудження ступеня доктора філософії» (постанова Кабінету Міністрів України від 06.03.2019 р. № 167 зі змінами), наказу Міністерства освіти і науки України від 12.01.2017р. № 40 «Про затвердження вимог до оформлення дисертацій».

11. Відповідність змісту дисертації спеціальності з відповідної галузі знань, з якої вона подається до захисту.

За своїм фаховим спрямуванням, науковою новизною і практичною значимістю дисертаційна робота Злобіна О. О. відповідає спеціальності 222 – Медицина. Здобувачем повністю виконано освітню та наукову складову освітньо-

наукового рівня вищої освіти.

12. Рекомендація дисертації до захисту.

Дисертаційна робота Злобіна Олександра Олександровича на тему «Психопатологічні особливості судинних деменцій при різній локалізації вогнищ уражень головного мозку» відповідає вимогам, передбаченим пунктом 10 «Тимчасового порядку присудження ступеня доктора філософії» (постанова Кабінету Міністрів України від 06.03.2019 р. № 167 зі змінами).

Враховуючи високий рівень виконаних досліджень, актуальність теми роботи, наукову новизну результатів та їх наукове і практичне значення, рішення фахового семінару кафедри неврології, психіатрії, наркології та медичної психології Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна, проведеного 28.09.2021 р., дисертація Злобіна Олександра Олександровича на тему «Психопатологічні особливості судинних деменцій при різній локалізації вогнищ уражень головного мозку» рекомендується до захисту в спеціалізованій вченій раді для здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 222 – Медицина

Рецензент

проф. кафедри неврології, психіатрії, наркології та медичної психології Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна, д.м.н.

Майя САВІНА

Рецензент

доц. кафедри неврології, психіатрії, наркології та медичної психології Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна, к.м.н.

Ірина НАЗАРЧУК

01.10.2021

